

לפני 25 שנה

השבוע לפני 25 שנים סקר מדור השחיתות של השבועון את אולימפיאדת השחיתות שנערכה בהלסינקי, פינלנד, ואת מישחקי המרתוני של משה צ'רניאק ששחק תיקו במישחקו עם אבא קאס, שחקן ההלח המוכיח הראשון. מישחקם של צ'רניאק וקאס נמשך לסידורין שלושה ימים והכול 90 מחלבים. המדור "במרחב" תיאר את המאבק שניהלה מפלגת ה"אפ" נגד מחוללי המהפכה המצרית. בשער האחורי של החוברת פורסם, "תשבץ ענק" בנושא הסיפור כאת הקורא צבי קצב.

בשער הגיליון: תצלום של ילדה משותקת המנסה לפסוק בין מקטני ברזל.

גליון, "העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, פורסם כתבת-שער תחת הכותרת "רוח על שיתוק-ילדים", ש" נער עליזי המערכת בסיום משחקים בשמח זה, חובר בשל ממדי המגיפה של שיתוק-ילדים לפני 25 שנה, והפירסומים בדבר קיומו של נסיון נגד המגיפה. ה"רוח" מפרט את גורמי המחלה, מתאר את פגיעותיה, התפשטותה וסכנתה תוך התייחסות לממדיה במדינת-ישראל. הוא חובר לפי יוזמת בטי דובינר, ולפי בקשתה המציא אורי אבנרי את השם מיצעדי-הפרוטות.

השבוע לפני 25 שנים נפטר מהתקף-לב שריהתחבורה בחדרו שבמלון "המלך דוד" בירושלים. צלב-המערכת הכיא כתבה מצולמת: "רכי האחרונה של דוד צבי פנקס".

אירועי "הזימריה הי" נסקרו בשתי כתבות בגליון השבוע לפני 25 שנים. האחת נקראה "היון זרם בויכרון" ותיארה את מופע הזימריה שם והזימנה שבקבוצתה. הכתבה האחרת, "חקירה מיוחדת", הוכתרה "הזמיר מרש הנצות" ותיארה את כל פגמי האירגון של הזימריה.

"העולם הזה" 773
תאריך: 21.8.52

מלאכי אהרונסון חובע את כבוד ניל * עיתון-ערב נכחי

על חברי "המיפלגה" * רצח ז'אן-פול סארטר ב"אווהל"

להקים עיתון-ערב משלה, הדור. היא חיפה שזה עורך, ומצאה אותו בדמותו של ד"ר בנימין אליאב, שאינו אלא ד"ר בנימין ליר בוצקי, שותף לח"י לשעבר, שהגיע בינתיים למסקנה שדוד בן-גוריון הוא היהודי ה" מגשים את חלומותיו הלאומיים. אולם הדור לא רצה לרדת לרמתם של שאר עיתוני הערב, שלא מצאו חן בעיני בייגני. הוא הופיע בתבנית של עיתון-בוקר רגיל, והתעסק לרוב בפולמוס מיפלגתי עקר, ובי רמה ירודה והנהוגה בארץ בשטח זה.

במשך 1300 גיליונות היה הדור עיתון גאה המכבד את עצמו. במשך כל אותו זמן לא עורר עניין בקרב הציבור הקונה עיתונים מיד המכר. הדור הופיע כימעט במחתרת, והגיע בעיקר לידי חברי מיפלגה ועובדי מוסדות שלא היתה להם ברירה

התגובה הצעקנית: "אני מוכן להושיט את מלוא העזרה לכל מי שרוצה לכתוב את ההיסטוריה האמיתית של זכרון. לי ברור שאיש לא ייטיב לכתוב אותה ממני."

עיתונות

סולם המוססיה

כשעלה לח"י מן המחתרת בסוף 1947 הועלה הרעיון: להוציא עיתון-ערב. הוא חיפש עורך מתאים, ומצא אותו בדמותו של ד"ר בנימין ליר בוצקי, מנהיג רוויזיוני גיסטי שניסה להכניס את מיפלגתו להסדר תדרות העובדים הכללית, נכשל והקים

י"ד חולה שיתוק-ילדים, המחזק בידי אחות בתוך אמבט מים פושרים לצורך התעמלות רפואית. ההתר זו ליוותה את הד"ר על שיתוק הילדים שנערך עליידי העולם הזה בסיוע במוסחים.

אלא לחתום על עיתון-הערב שנשלח אליי הם הביתה. השבוע החליט הדור כי גאוה אחד והצלחה אחד, והחל מופיע בתבניתם של מעריב וידיעות אחרונות, כשמגוי גמור איתו לעלות בסולם הסנסציה. ד"ר אליאב נאלץ להסתפק בתפקיד של כותב מאמר רים ראשיים, את כס העורך תפס חיים שורר, איש דבר.

תיאטרון

רצח!

שלושה מיקרי-רצח בוצעו באחד הערים בשבוע שעבר באולם האווהל ברחוב ב"י לינסון 6 בתל-אביב. הקורבנות: כושי אחד, בנו של סנאטור אמריקאי ומחות של ז'אן-פול סארטר. הרצח בוצע בדם קר. לא עליידי ה"י שחקנים. הוא בוצע עליידי קנונית בין התיאטרון לבין הצנוורה. המלט משחק פנים. ז'אן-פול סארטר כתב מחזה. לכל תיאטרון בעולם תברירה

העם

183 יום

הצעיר הישראלי הממוצע רגיל להתייחס למתרחש במרחב כאל דבר מופשט. שאינו גוגע לו במיוחד. השבוע חדר המרחב לי ביתו ממם: בצורה של צו המאריך את תקופת גיוסו ב-183 ימים נוספים. מלבד קומץ של אנשים אין אדם ביישוב הידוע בדיוק את הרקע להחלטה. אולם לקוראי העיתונים שניתנה הזדמנות לעקוב אחר המישחק המזור של ראשי המדינה והצבא, המשתמשים איש באימוי יריבו כדי לשכנע את אורחיהם שהצד השני מת כוון להשמידו.

אחד המסקיפים האובייקטיביים המעטים בארץ, העיתונאי האנגלי רוי (בעיני הגר הגר בתוכנו) אלסטון **, המשתתף דרך קבע בהארץ, הגיב על ההחלטה בכמה הירי הורים העשויים לעורר מחשבה: "מר בן-גוריון מזה וגוראל נגיב וקולונל שישקלי... מזה, מנצלים אלו את אלו כדי לחדור עוד יותר לתהום האורח... בתוכי ניות להקמת צבאות גדולים ומשוכללים יותר. כמובן, לא זהו הדרך לחולל שלום... כמעט אין ספק כי מטרת הממשלה הנוכחית היא להעמיד בישראל צבא שי גודלו אינו עומד ביחס לגודל הארץ ולמי משותה של סכנה קרובה מעבר לגבולות. השפעת הצעדים החדשים... תגרום בהכרח למשהו הקרוב עד למאד למדינה צבאית... תתהווה מדינה יהודית הרחוקה מאד מהאידיאלים של 1948, ומהגות השנים שי קדמו לה..."

דרכי אדם

בן מזכיר את אביו

לפישל אהרונסון איש זיכרון-יעקב רי גיבור נילי היו איבעה בנים ושתי בנות. המפורסמים שבהם: אהרון, שרה, אלכסנדר, דר. רבקה. שני הבנים האחרים: צבי ושמואל (סו) אינם נזכרים בהיסטוריה של רשת-הריגול הזיכרונית המפורסמת. כאשר כתב מזכיר תמונציה המקומית של זיכרון-יעקב, אריה סמסנוב, מסכת לכבוד חג היובל של המושבה והקדיש אחת משש תמונותיה לגיבורי נילי, לא מצא לנחוץ להעלות את זכר שני האחים הדלתי-ידועים ברבים. אולם דיוקא להם נותרו צאצאים ואחד מהם, מלאכי בנו של צבי, התמרמר על ההתעלמות מאביו הי מנות, האשים את מחבר המסכת בסילוף ההיסטוריה.

ההאשמה הוטחה בפני סמסנוב בנוכחות קהל אלפים באצטדיון זיכרון-יעקב. מייד עם סיומה של המסכת הגיב סמסנוב על

* התרכיב הראשון היה תרכיב-סאלק, וכמה חודשים אחריו הומצא תרכיב סייבן העולה עליו באיכות.

** רוי אלסטון, כתב צמרת בפלסיין פוסט שקדם לג'רוסלם פוסט, החליט עם תום המנדט הבריטי להישאר בארץ לזמרות שלא היה יהודי, ולחוכית בכך את אהדתו ליישוב היהודי, אלסטון פירסם סידרת ספרים באנגלית על המדינה והמדינה שבדרך.

החופשית להסכים לתוכנו ולהציגו, או שי לא להסכים ולא להציגו. תיאטרון אוהל, בשיתופו האדיב של הצנור, בחר בדרך שלישית מקורית ביותר. הוא לא הסכים לתוכן המחזה, שינה אותו לחלוטין עד שאין להכיר עוד את מגמתו, ושם על היצירה האהלית החדשה * את שמו של הסופר-פילוסוף הצרפתי, כי השם עשוי למשוך קהל גם בישראל.

דומה הדבר כאילו החליט במאי שיש משהו טוב במחזה המלט של שייקספיר, אלא שהסוף אינו מתאים לישראל. יושב הבמאי ומתקן את נוסחתו של שייקספיר. במקום שהמלט ימות בדקירת חרב מור-עלת, הוא ארוז את מוורדותיו ונוסע לי אנגליה כדי להשתתף בתחרויות הטניס בווימבלדון.

אווהל הדבר בדיוק עשה האווהל. במחזה המקורי נשמעת ירייה, בנו של הסנטור חוזר לחדר הפרוצה ומודיע בצעזע שלא פגע בכושי, הקורבן החף-מפשע של ה"י חברה הלבנה. בן הסנטור מסיים את ה"י מחזה במיטתה של הפרוצה.

האווהל אינו יכול להסכים לאי-מוסריות זו של סארטר. לכן נהרג הכושי במחזה החדש, המתקן. הפרוצה הורגת את בן הסנטור הרשע. המוסר מנצח לאורך כל הבמה.

פרוצה בתולדה. אין זה השינוי היחיד. המתרגמת, הבמאי הצנור הפכו כימעט כל מישפט על פיו. הסנטור מדבר במחזה בשם העם האמריקאי, הרוצח כי הכושי החף-מפשע יוקרב כדי להציל את חיי הלבן בן-הטובים, הנאשם ברצח. תוך כדי כך משמיע הסנטור פילוסופיה עמוקה ור מעניינת על תורת הגזע. השלישייה המת קנת הישראלית לא יכלה להסכים לעלבון זה של העם האמריקאי. לכן היא מחקת את העם כולו, מזכירה במקומו את ראש העירייה.

כל דמויות המחזה משתנות. הסנטור (זאב ברבן) דומה לכומר, ומעורר בלב הצופה את השאלה כיצד נבחר איש כזה, אפילו במדינה של עמי-אמצות. הפרוצה, שהצנור (כמעט) החזיר לה את בתוליה בנייתוח פלסטי יחיד-במינה, אינה מדברת בלשונה הרגילה אלא כבכירה אלגנטית, בעיברית צחה ושנונה. אף כי טובה פרדו משחקת את התפקיד בכישרון רב, אין היא יכולה לשנות את העובדה שהמצב כולו מגוחך. היחיד המשכנע במחזה כולו הוא הכושי (יעקב כנעני), אולם גם בו ניכרים סימניה של אסכולת מוסקבה מלפני ה-מחפכה הרוסית.

אנשים

● שופט-השלום יעקב ברי-זאב, הי נודד בין עפולה לטבריה, גור פסקידין מקורי על חייל רגון שעיפר מכונת פרטית פרטית שעברה בעמק מבלי שתיואזר לעי צור ולקחתו כטרמפיסט למחנה. פסקי הדין: ניקוי המכונת עליידי החייל, אל שר החינוך והתרבות, הפרו-פסור בן-ציון דובינר (דינור) הגיעה השבוע פנייה מקורית: בקשה לשיגור העדות תואר האוניברסיטה העברית כי דואר. המבקש: פרופסור-מישנה יהודי לי סיפורות סינית עתיקה באוניברסיטת פור מוזה. ידיעותיו של הפרופסור מלבד סיפ רות סינית עתיקה: איטלנדית, אנגלית, הינדו, טיבטית, יפאנית, מאלאית, סיא מית, סאנסקריט, פרסוגית וקוריאנית.

* הנוסח העיברי מאת לאה גולדברג.